

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Milli Savunma Bakanı Yaşar GÜLER** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. **20.05.2026**

Perihan KOCA

Mersin Milletvekili

15 Mayıs, tüm dünyada "Uluslararası Vicdani Ret Günü" olarak kabul edilmekte ve barış hakkı, inanç ve düşünce özgürlüğü bağlamında çeşitli etkinliklerle gündeme getirilmektedir. Türkiye, Avrupa Konseyi üyesi devletler arasında vicdani ret hakkını tanımayan tek ülke konumundadır. Anayasa'nın 90. maddesi uyarınca iç hukukun üstünde yer alan uluslararası sözleşmeler ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararları, vicdani ret hakkını düşünce, vicdan ve din özgürlüğü kapsamında değerlendirmektedir.

AİHM, Türkiye aleyhine açılan çok sayıda davada ihlal kararı vermiş ve Türkiye'den vicdani retçilerin maruz kaldığı sürekli yargılanma ve cezalandırma döngüsünü, yani "sivil ölüm" (civil death) durumunu sona erdirecek yasal düzenlemeler yapmasını talep etmiştir.

Türkiye'de vicdani reddini açıklayan yurttaşlar; sürekli idari para cezalarına çarptırılmakta, banka hesaplarına bloke konulmakta, seyahat özgürlükleri kısıtlanmakta, sigortalı bir işte çalışmaları fiilen engellenmekte ve sosyal yaşamdan tamamen tecrit edilerek temel yurttaşlık haklarından mahrum bırakılmaktadır. Bu bağlamda, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmelerine uyum sağlaması ve vicdani retçilerin yaşadığı hak ihlallerine son verilmesi acil bir gerekliliktir.

Bu bağlamda;

1. Türkiye'de bugüne kadar vicdani reddini kamuoyuna veya resmi kurumlara açıklayan yurttaş sayısı kaçtır?
2. AİHM'in vicdani ret konusunda Türkiye aleyhine verdiği ihlal kararlarının uygulanması ve vicdani ret hakkının yasal güvence altına alınması amacıyla Bakanlığınızca yürütülen herhangi bir mevzuat hazırlığı veya çalışma bulunmakta mıdır?
3. Vicdani reddini açıkladığı için "yoklama kaçağı" veya "bakaya" durumuna düşen ve bu nedenle haklarında idari para cezası uygulanan, adli işlem başlatılan kişi sayısı kaçtır? Bugüne kadar kesilen toplam idari para cezası miktarı ne kadardır?
4. Vicdani retçilerin çalışma hakkı, seyahat özgürlüğü ve eğitim hakkı gibi en temel anayasal haklarından mahrum bırakılarak "sivil ölüm"e mahkum edilmelerini önlemek adına, bu kişilerin kamu ve özel sektörde sigortalı çalışabilmesinin önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik bir girişiminiz olacak mıdır?
5. Askerlik hizmetini yerine getirmeyi inanç, etik veya politik nedenlerle reddeden yurttaşlar için alternatif bir kamu hizmeti modeli oluşturulması yönünde bir planlamanız var mıdır?